

ACTIVITATEA PEDAGOGICĂ ȘI ȘTIINȚIFICĂ A LUI A. GHEBOS CA PROFESOR LA CATEDRA DE PSIHOLOGIE A UNIVERSITĂȚII „A. RUSSO” DIN BĂLȚI

Vasile CARAZANU, doctor în psihologie, lector superior.
(Universitatea de Stat “Alec Russo” din Bălți)

The Summary

The given article is dedicated to A.Ghebos, contribution a distinguished scientist, Ph.D. in psychology, and his to the development of the psychological science from the R. of M. and those works, articles, collections which include suggestions for school teachers with the aim of young generation's training process improvement. Also it describes the colloquium of homage dedicated to A.Ghebos that took place at the faculty of Pedagogy and Psychology with the participation of university lecturers and students from the above mentioned faculty.

Distinsul om de știință Anatolie Ghebos (1938-1992), doctor în psihologie, fost membru al catedrei de psihologie a Universității „A. Russo” din Bălți este considerat, alături de alte nume, unul dintre primii psihologi de forță din Moldova care a stat cu devotament și principialitate la temelia înălțării și progresului științei psihologice din țara noastră, desfășurând o vastă activitate psihologică în deceniile 7-8 ale secolului trecut.

Figură de primă mărime în știința psihologică din Moldova A. Ghebos s-a manifestat ca o personalitate de o vastă erudiție și o bogăție spirituală incomensurabilă, a fost un savant cunoscut în toată republica și chiar peste hotarele ei, în fostele republici sovietice.

A. Ghebos a făcut parte din categoria acelor intelectuali care au dus o luptă epuizantă pentru a menține știința psihologică din Moldova la un nivel onorabil, el străduia asupra problemei ca psihologia să fie acceptată atât de lumea științifică cât și de cadrele de pedagogie care nu odată își manifestau neîncrederea în valoarea aplicativă a cunoștințelor psihologice.

Neostenit propagator al cunoștințelor psihologice printre studenți, profesori, cursanți A. Ghebos a militat și conștientizat opinia publică în ce privește necesitatea studierii psihologiei în școală, fapt consemnat în articolul său din ziarul „Învățământul public” (a.1984) cu genericul „Cunoștințe psihologice elevilor”. În el se ascundea un capital spiritual enorm și această comoară interioară o găsim revărsată mai apoi în lucrările sale – 11 monografii și 62 articole științifice, consacrate preponderent domeniului psihologiei instruirii și educației. Produsele sale științifice scrise cu multă minuțiozitate, responsabilitate și profunzime și expuse într-o manieră logică și accesibilă cititorului, s-au remarcat printr-o înaltă ținută științifică, ele fiind publicate în reviste de prestigiu din republică și fosta Uniune Sovietică. Vasta și valoroasa sa activitate științifică s-a desfășurat mai mult de două decenii, el manifestându-se ca un cercetător adevărat.

În anul jubiliar (2011 – 50 de ani de la înființare) al facultății de pedagogie și psihologie a Universității bălțene catedra de psihologie a organizat un coloeviu științific de omagiere a doctorului în psihologie A. Ghebos. În cadrul coloeviului, la care au participat profesori de la diverse facultăți, numeroși studenți, s-a relatat despre calea vieții parcursă de A. Ghebos, aria preocupărilor sale științifice, s-a menționat aportul lui considerabil adus în opera de formare spirituală, profesionistă și civică a viitorilor specialiști.

A. Ghebos, viitorul om de știință, s-a născut în 1938 în s. Cioropcani r. Ungheni într-o familie de 4 copii. Școala primară și cea de 7 ani o termină în satul vecin Stolniceni (1945-1952). În anii 1952-1956 îl găsim elev în școala pedagogică din or. Soroca, unde i-a avut ca colegi pe unii din actualii profesori ai Universității „A.Russo”, care l-au cunoscut foarte îndeaproape și care au păstrat cele mai calde amintiri (profesorul de psihologie de la facultatea de drept Ion Garaz). După terminarea școlii pedagogice – în 1956 A. Ghebos este înmatriculat ca student la Institutul pedagogic din Bălți, facultatea matematică, pe care-l finisează în 1961 cu diplomă de mențiune. Avînd o bună pregătire teoretică A. Ghebos este „lăsat” să lucreze la Institut și e repartizat – atenție! – nu la catedra de matematică – ci la catedra de psihologie, întrucât pe parcursul anilor de studenție a demonstrat un viu interes pentru psihologie.

După cinci ani lucrați în calitate de profesor de psihologie A. Ghebos pleacă să-și aprofundeze studiile la Kiev, Ucraina. Astfel, în 1966 intră la doctorantură, avându-l ca conducător științific pe primul psiholog al Ucrainei – profesorul G.Kostiuk, directorul Institutului de cercetări științifice în domeniul psihologiei din Kiev. La doctorantură lucrează asupra temei „Dependența eficacității instruirii programate de procedeele de activizare a activității cognitive ale elevilor”, pe care o susține cu succes și la timp (1969) în orașul Moscova, la Institutul de cercetări științifice în domeniul psihologiei generale și cele pedagogice. Precizăm, că instruirea programată, ca o

formă modernă de instruire, s-a aplicat pe larg în învățământ în anii 70-80 ai secolului trecut, ea dând posibilitatea ca fiecare elev să se miște cu un tempou optimal, cu pași consecutivi de la cunoștințele vechi către cele noi – pași mici și progres gradat. Elevul nu poate trece la secvența următoare dacă nu s-a isprăvit cu secvența precedentă. Existau manuale programate și mașini tehnice programate.

Meritul savantului Ghebos este aceea că el a creat o programă de învățare la o temă particulară din psihologie – „Atenția”, demonstrând că instruirea programată poate fi aplicată și în învățarea psihologiei, și nu numai a matematicii sau a limbilor străine. Meritul e cu atât mai mare cu cât e știut, că a elabora o programă de instruire e un lucru foarte dificil și de programa dată depinde, în mare măsură, eficacitatea instruirii programate. Autorul a avut un succes dublu – tema „Atenția” a fost prezentată și în formă de „caiet de lucru” și montată în mașinile de instruire, unde pentru fiecare sarcină rezolvată studentul primește o notă, este apreciat și nu poate trece la secvențele următoare de învățare înainte ca răspunsurile să fie confirmate. Sarcinile sunt prezentate în formă de test, unde studenții trebuie să aleagă din câteva răspunsuri pe cel care întradevăr e corect.

După terminarea doctoranturii (1970) și până în 1992 A. Ghebos se află în serviciu la Institutul pedagogic din Bălți în calitate de doctor conferențiar la catedra de psihologie, fiind într-un timp și prodecan la facultatea de Limbi și Literaturi străine.

În perioada dată A. Ghebos, din utilajul existent în diferite laboratoare ale Universității și din cel comandat special, fondează un laborator unic de psihologie, considerat primul laborator de psihologie din Moldova (1976). Fondarea unui asemenea laborator a fost dobândită cu multă insistență, grijă și dragoste din partea lui. Laboratorul de psihologie a funcționat câțiva ani, până la venirea perioadei de tranziție, când în ochii lui s-a început treptat destrămarea laboratorului la care a contribuit decisiv ca azi să nu mai rămână nici urmă din el, spre regret.

Colectivul profesoral al catedrei de psihologie (V.Prițcan, S.Rîjîcova, L.Podgorodetchi, S.Briceag și autorul articolului dat), care a organizat și monitorizat desfășurarea colocviului științific de omagiere) și-au amintit cu căldură de colegul lor de breaslă, căci aportul adus de A.Ghebos constituie un motiv de mândrie pentru catedra de psihologie a Universității din Bălți, unde dânsul a funcționat. Ei au apreciat înaltele calități ale lui Ghebos ca principialitatea și exigența, dragostea de muncă, echilibrul și calmitatea. A.Ghebos, după cum au menționat participanții la dezbateri, a fost o personalitate pe cât de modestă pe atât de mare pe tărâmul psihologiei din republica noastră. Adesea putea fi văzut întreținând discuții pe teme din psihologie cu diferiți colegi din Universitate, care manifestau interes față de unele probleme psihologice și chiar multora sugerându-le tema posibilă de cercetare. A.Ghebos a ținut foarte mult la știința psihologică, slujindu-i cu fidelitate și responsabilitate. El a ocupat și va ocupa încă pe multă vreme un loc de frunte în știința psihologică, fiind considerat unul din personalitățile proeminente a științei noastre psihologice.

Colocviul științific de omagiere a doctorului în psihologie A.Ghebos, desfășurat cu mult angajament și prestație științifică, a permis de a cunoaște mai bine personalitatea și activitatea științifică a celui care a fost A.Ghebos, el a impresionat prin profunzimea abordării evenimentelor actualizate, capacitatea repunerii în valoare a contribuțiilor științifice ale lui A.Ghebos.